Phân tích và Thiết kế THUẬT TOÁN

Nguyễn Mậu Uyên

uyennm@mta.edu.vn

Web: fit.mta.edu.vn/~uyennm

Bài 4 - Thiết kế thuật toán Chia để trị - Divide&Conquer

PHÂN TÍCH VÀ THIẾT KẾ THUẬ TOÁN

NỘI DUNG

- I. Giới thiệu
- II. Lược đồ chung
- III. Bài toán áp dụng
- IV. Bài tập

I. Giới thiệu

- Là một phương pháp được áp dụng rộng rãi
- Ý tưởng chung là phân rã bài toán thành bài toán nhỏ hơn "độc lập" với nhau.
- Giải các bài toán con theo cùng 1 cách thức
- "Tổng hợp" lời các bài toán con để có được kết quả bài toán ban đầu.

Tư tưởng chung của cách tiếp cận Chia để trị

II. Lược đồ chung

Chia:

- Bằng cách nào đó chia tập hợp các đối tượng của bài toán thành bài toán con "độc lập"
- Tiếp tục chia các bài toán con cho đến khi có thể giải trực tiếp (không cần, hoặc không thể chia nhỏ nữa)

Trị:

 Trên các bài toán con thực hiện cùng một cách thức: Chia nhỏ nếu cần hoặc giải trực tiếp

Tổng hợp:

• Khi mỗi bài toán con được giải, tổng hợp để có kết quả bài toán ban đầu.

II. Lược đồ chung

```
Nếu gọi D&C(R) - Với R là miền dữ liệu
là hàm thể hiện cách giải bài
toán theo phương pháp chia để trị thì ta có thể viết:
    void D&C(\Re)
            If (R đủ nhỏ)
                   giải bài toán;
            Else
                   Chia \Re thành \Re_1, ..., \Re_m;
                   for (i = 1; i \le m; i++)
                          D&C(\Re_i);
                   Tổng hợp kết quả;
```

1. Tìm kiếm nhị phân

The Manhattan phone book has 1,000,000+ entries.

How is it possible to locate a name by examining just a <u>tiny</u>, <u>tiny</u> fraction of those entries?

N	wide at	SuperPages.com	195	Car (F
	ronAderic)	Cartage New England Inc	Carter F 24 Hillock Ros 02131	
i	17 566-1282		Faye & Ricky 357 Columbus Av Bos 02116617 437-7331	333 Maschsts Av Bos 02115
	81 447-4101	Cartagema Lydia 18 Jewett Ros 02131	Francis S 134 Temple W Rox 02132 617 323-6781	115 Randolph Av Mil 02186
	147 4101	Cartagena Avith	Franklin & Anne	Nick 21 Fairfield Bos 02116 617 267-52
i	00 257-9981	9 Bancroft Rox 02119617 442-9780	221 Mt Auburn Cam 02138617 354-0798	Nick & Debbi
	es a pesqui	B Hyd 02136	Fred 42 Haverlord Jam 02130	196 Herrick Rd Newton 02459617 527-04 Nicole 617 698-07
	17 566-1282		Fred 96 Hinckley Rd Mil 02186	Norman G
	17 364-5188	Lucilla 174 Harvard Cam 02139 617 491-5621 M 95 Rowe Ros 02131	G T 27 Franklin Av Som 02145	38 Chickatawbut Dor 02122 617 822-12
	361-0380		Gayle 25 Frontenac Dor 02124 617 825-0322	P 94 Crestwood Pk Rox 02121
	00T 0000	Carte Nicholas	Geo S 115 Moss Hill Rd Jam 02130617 522-3215	P E 501 E Sixth S Bos 02127
i i	17 566-4548		George 125 Nashua Bos 02114617 367-9548	P L 44 Hutchings Rox 02121
	17.00 0010	Cartegena O 4 Millord Bos 02118617 338-8219 Carten Thos J Sr & Claire	Carter Halliday Associate 107 S Street Bos 02111	P R 91 Bynner Jam 02130617 983-86 Paul & Constance
	17 628-8248	1 Paradise Rd Mil 02186		114 Anawan Av W Rox 02132617 325-20
	17 445-5116		26 Runng Brk Rd W Rox 02132 617 325-5465	Paul E 501 F Sixth St S Bos 02127617 268-45
		50 Thompson Ln Mil 02186	Carter Hide Co Inc	Paul M 27 Union Bri 02135617 787-21
		Carter A Ros 02131	146 Summer Bos 02110617 542-7987	Carter Pile Driving Inc 17 Beaver Ct Framingham 01702 Wellesley TelNo-781 235-84
	17 427-5712	A Roxbury	Carter Hilary 61 Harvey Cam 02140 617 876-2750 Horace	Carter Prudence
	17 569-2698	A 31 Bethune Wy Roxbury 02119 617 442-1219 A 260 Putnam Av Cambridge 02139 617 492-4174	241 Walnut Av Roxbury 02119617 442-5307	46 Franklin Watertown 02172617 393-37
	17 667-5190		Howard Jr 26 Notre Dme Rox 02119.617 445-5552	Prudence
	17 007 5170	Adams 361 Centre St Mil 02186 617 698-9074	J Cam	46 Franklin Watertown 02172 617 926-70
Ñ.	17 569-1417		J 15 Chatham Bro 02446	Reginald 106 Brunswick Dorchester 02121617 541-28
	itu Dr	Alice 45 Market Cambridge 02139 617 945-2711	J 518 Harvard Bro 02446617 730-9483 J 775 Vfw Pkwy West Roxbury 02132617 323-5574	Renee & Andrew
	17 338-9110	Andrew F 62 Vinal Av Som 02143 617 625-7623 Carter Anne MD	Carter J Jacques MD	10 Walnut Bos 02108617 720-33
,	17 023-9193	1101 Beacon Bro 02446617 739-1022	1 Brookline Pl Bro 02446	Carter Rice Dowd
S.	17 296-1593	Carter Athens	Carter J M	Bulkley Dunton Publishing 163 Main Wilmington 01887
	message se	272 Newbury Boston 02116	1410 Columbia Rd S Bos 02127 617 464-1040	Toll Free-Dial '1' & Then
	17 670-2078		Carter J M Ornamental Ironworks CallPembroke TelNo-617 436-5353	Toll Free-Dial '1' & Then
).	17 623-9001	Carter Barbara L MD Tufts-New England Medical Center Bos 02111	Carter J Veal Co	Cust Svc-Printing 613 Main Wilmington
	17 296-4725	(17 (2) 0001	48 Newmarket Sq Rox 02118617 442-1775	Toll Free-Dial '1' & Then800 648-74 Headquarters 613 Main Wilmington 01887
	In the state of	Carter Becky 805 02114617 523-4368	Carter James	Call
))	17 542-1521	Bernard J	1573 Cambridge St Cam 02138617 492-1214	Ingalls Cronin 163 Main Wilmington 01887
	A D C A GOOD	112 Gladstone E Bos 02128	James 182 Fisher Av Roxbury 02120617 739-2193 James	Toll Free-Dial '1' & Then
	17 364-5232 17 541-5649		37 Gold Star Rd Cambridge 02140 617 876-8841	Carter Richard 1079 Commwith Av Brighton 02215 617 987-04
) [1/ 341-3047	Carter Broadcasting Co	Jas L 14 Roseberry Rd Mat 02126617 361-0773	Richard A 97 Mt Vernon Bos 02108617 566-72
,	17 739-2662	20 Park Ptz Bos 02116	Jane 114 Adena Rd Newton 02465617 964-0435	Carter Richard A MD
		Carter & Burgess Consultants Inc	Jeffrey 41 Warren Av Bos 02116 617 426-5994	170 Commwith Av Bos 02116
	17 879-0030		John 11 Mansfield Bri 02134	
	17 541-3948 17 436-1513	499 740 3747	John 40 Westwind Rd Dor 02125 617 282-1235	15 Mercer S Bos 02127617 268-04 Robert L 175 Richdale Av Cam 02140.617 864-1
	17 569-4119		June O 329 A Summit Av Bri 02135 617 734-6109	Roger 150 St Botolph Bos 02115617 424-6.
			K 38 Browning Av Dorchester 02124 617 265-8456	Roy 44 Concord Av Cam 02138
Biên soạn: Hà Đại Dương, duor	00559-878	(17 Tally 13. 8 moled Jan (123) 617 524-9558	K 17 Esmond Dorchester 02121	Royce 18 Seminary Cha 02129 617 241-04

1. Tìm kiếm nhị phân

To find the page containing Pat Reed's number...

while (Phone book is longer than 1 page)

Open to the middle page.

if "Reed" comes before the first entry,

Rip and throw away the 2nd half.

else

Rip and throw away the 1st half.

end

end

Key idea of "phone book search": repeated halving

1. Tìm kiếm nhị phân

Original:

3000 pages

After 1 rip:

1500 pages

After 2 rips:

750 pages

After 3 rips: 375 pages

What happens to the

phone book length?

After 4 rips: 188 pages

After 5 rips:

94 pages

After 12 rips:

page

1. Tìm kiếm nhị phân

 Repeatedly halving the size of the "search space" is the main idea behind the method of binary search.

 An item in a sorted array of length n can be located with just log₂ n comparisons.

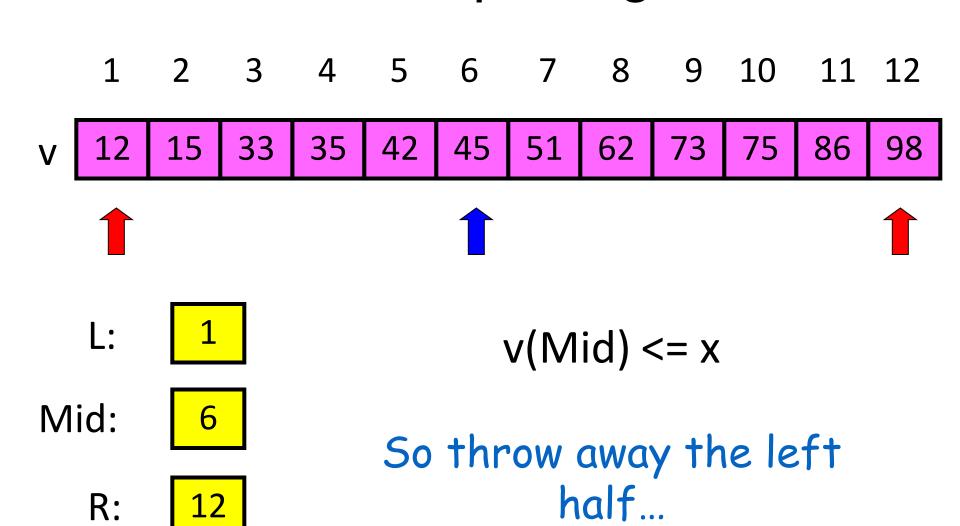
"Savings" is significant!

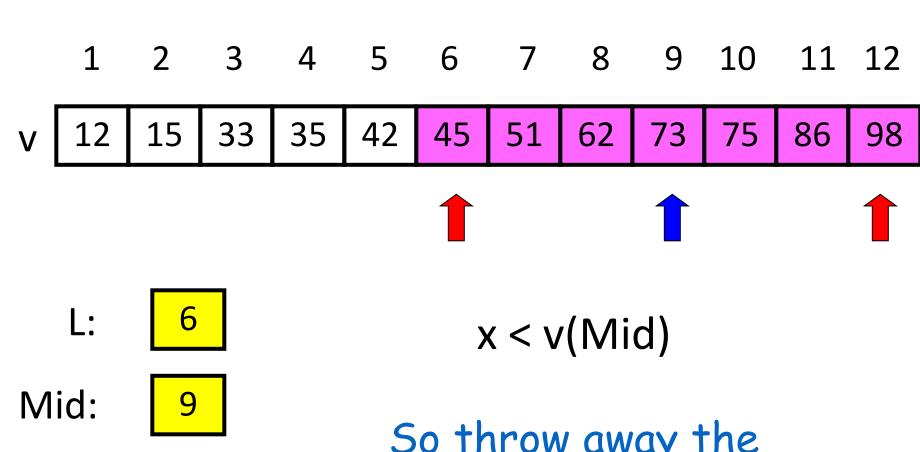
 $n \log 2(n)$

Binary

search:

target x =

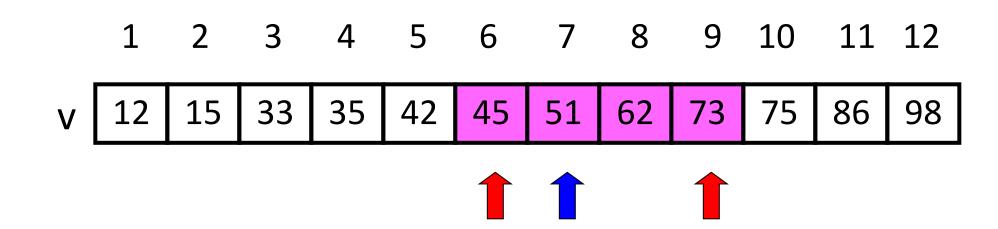
70 Mid:

Binary

search:

target x =

So throw away the right half...

Binary search: target x = 70

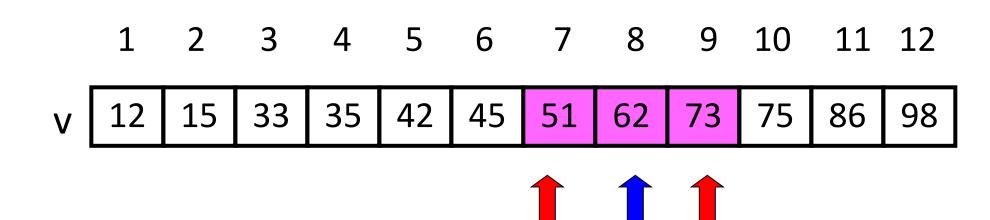
L: 6

 $v(Mid) \le x$

Mid: 7

So throw away the left half...

R: 9

Binary search: target x = 70

L: 7

 $v(Mid) \le x$

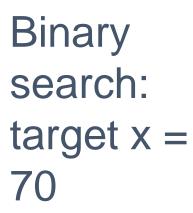
Mid: 8

So throw away the left half...

R: 9

- L: 8
- Mid: 8
 - R: 9

$$R-L=1$$

1. Tìm kiếm nhị phân

- Mô tả thuật toán:
 - Vào A[1..n]
 - Ra: Chỉ số k = -1 nếu không tìm thấy
 1<=k<=n nếu tìm thấy

Độ phức tạp thuật toán: O(log₂n)

```
Tknp(a, x, Đầu, Cuối) ≡
        If (Đầu > Cuối)
                return 0; {dãy trống}
        Else
                         Gi\tilde{u}a = (D\hat{u}u + cu\delta i) / 2;
                If (x == a[Gi\tilde{u}a])
                         return 1;
                else
                                 if (x > a[Gi\tilde{u}a])
                                 Tknp(a, x, Giữa + 1, Cuối)
                                 else
                                  Tknp(a, x, Dau, Gia - 1);
```

1. Tìm kiếm nhị phân

■ Cài đặt:

```
int tknp(int a[max],int x,int l, int r)
       int mid;
       if (1>r)
               return 0;
       mid = (1+r)/2;
       if (x == a[mid])
               return 1;
       else
               if (x > a[mid])
                       return tknp(a,x,mid+1,r);
               else
                       return tknp(a,x,l,mid-1);
```

2. Tìm giá trị MIN, MAX

- Phát biểu bài toán: Cho mảng A có n phần tử. Tìm giá trị lớn nhất (MAX) và giá trị nhỏ nhất (MIN) trên mảng A.
- Tìm kiếm "nhị phân":
 - Chia đôi mảng A, tìm kiếm MIN, MAX trên mỗi nữa sau đó tổng hợp kết quả trên hai nửa đó để tìm MIN, MAX của cả mảng A.
 - Nếu đoạn chia chỉ có một phần tử thì MIN=MAX=phần tử đó.

2. Tìm giá trị MIN, MAX

- Mô tả thuật toán:
 - Vào: A[l..r]
 - Ra: MIN=Min(A[1],...,A[r])
 MAX=Max(A[1],...,A[r])

```
MinMax(a,l, r, Min, Max)
      if (1 == r)
         Min = a[1];
         Max = a[1];
      Else
          MinMax(a,l, (l+r)/2, Min1, Max1);
          MinMax(a,(1+r)/2 + 1, r, Min2, Max2);
          If (Min1 < Min2)
                 Min = Min1;
          Else
                 Min = Min2;
          If (Max 1 > Max 2)
                 Max = Max1
          Else
```

2. Tìm giá trị MIN, MAX

Độ phức tạp thuật toán:

Gọi T(n) là số phép toán so sánh

$$T(n) = \begin{cases} T(n/2) + T(n/2) + 2 ; & n > 2 \\ 1 ; & n = 2 \\ 0 ; & n = 1 \end{cases}$$

Với $n = 2^k$, thì:

$$T(n) = 2 + 2T(n/2) = 2 + 2^{2} + 2^{2}T(n/2^{2}) = \dots = 2^{k-1}T(2) + \sum_{i=1}^{k-1} 2^{i}$$
$$= \sum_{i=1}^{k} 2^{i} - 2^{k-1} = 2^{k+1} - 2^{k-1} - 2 = \frac{3n}{2} - 2.$$

Vây $T(n) \in O(n)$.

2. Tìm giá trị MIN, MAX

■ Cài đặt:

```
void MinMax(int a[.], int l, int r, int &Min, int &Max)
  int Min1,Min2,Max1,Max2;
  if (1 == r)
  \{ Min = a[1]; 
    Max = a[1]; }
  else
    MinMax(a,l,(l+r)/2, Min1, Max1);
    MinMax(a,(1+r)/2 + 1,r, Min2, Max2);
    if (Min1 < Min2)
           Min = Min1;
    else
           Min = Min2;
    if (Max1 > Max2)
           Max = Max1;
     else
           Max = Max2;
```

3. Thuật toán MergeSort

 Phát biểu bài toán: Cho mảng gồm n phần tử A[1..n], sắp xếp mảng A theo thứ tự tăng dần

• Ý tưởng:

- Nếu có hai dãy a và b đã được sắp xếp, tiến hành trộn hai dãy này thành dãy c đã được sắp xếp.
- Nếu chia nhỏ mảng cần sắp xếp thành các đoạn 1 phần tử thì nó là đoạn được sắp xếp
- Tiến hành ghép các đoạn nhỏ thành các đoạn lớn đã được sắp xếp

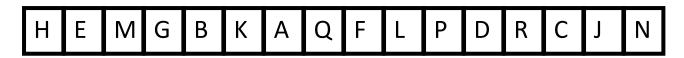
3. Thuật toán MergeSort

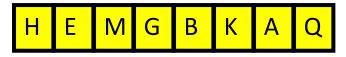
If I have two helpers, I'd...

- Give each helper half the array to sort
- Then I get back the sorted subarrays and merge them.

What if those two helpers each had two sub-helpers?

And the sub-helpers each had two sub-sub-helpers?
And...

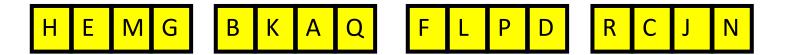

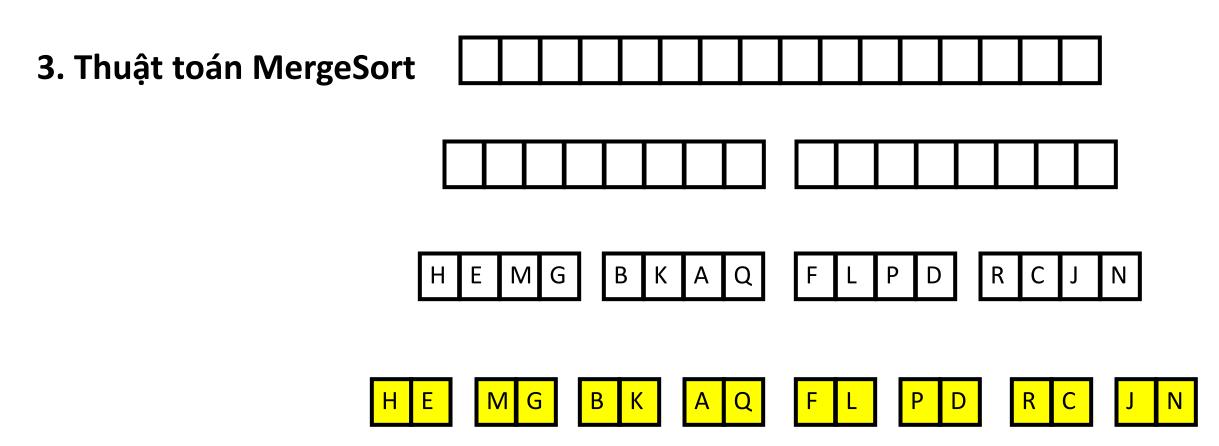

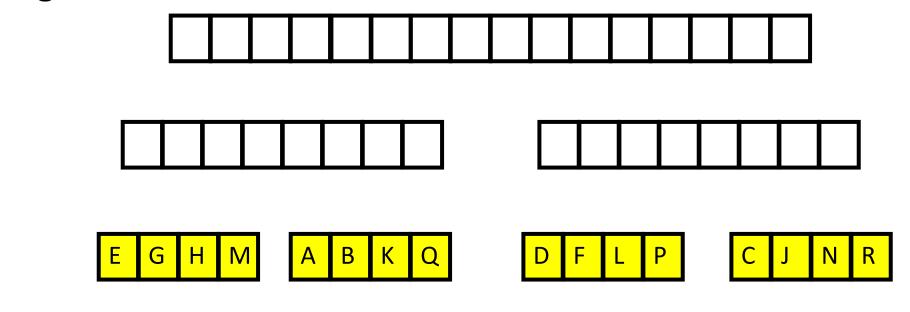

3. Thuật toán MergeSort

Biên soạn: Hà Đại Dương, duonghd@mta.edu.vn

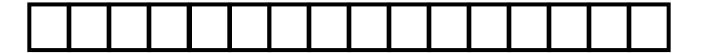

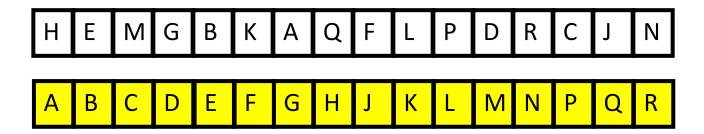

- Ý tưởng thao tác trộn:
 - Duyệt trên dãy a tại vị trí i
 - Duyệt trên dãy b tại vị trí j
 - Nếu a[i]>b[j] thì thêm b[j] và trong dãy c tăng biến j ngược lại thêm a[i] vào dãy và tăng biến i
 - Nếu một trong hai dãy hết trước tiến hành đưa toàn bộ dãy còn lại vào trong dãy c
 - Áp dụng trong trường hợp a, b là hai đoạn của mảng
 - a[l..t], a[t+1..r]
 - c[l..r]
 - Để thuận tiện trong xử lý tiến hành chuyển mảng đã sắp xếp về mảng a

3. Thuật toán MergeSort

```
• Input: a[l..t], a[t+1..r] đã được sắp xếp
```

Ouput: a[l..r] được sắp xếp không giảm

```
1. i=l
2. j=t+1
3. p=1;
4. while (i<=t && j<=r)
    a. if(a[i]<a[j])
         c[p]=a[i]
         i++
    b. Else
         c[p]=a[j];
         j++
    c. p++
```

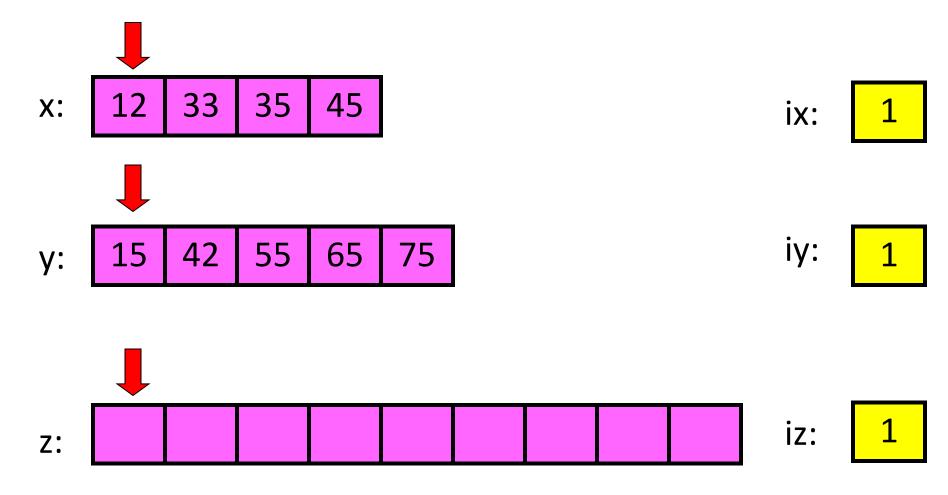
```
5. while (i<=t)
         c[p]=a[i]
         i++
         p++
6. while (j<=r)
         c[p]=a[j]
         j++
         p++
7. for (i=l; i<=r;i++)
             a[i]=c[i];
```


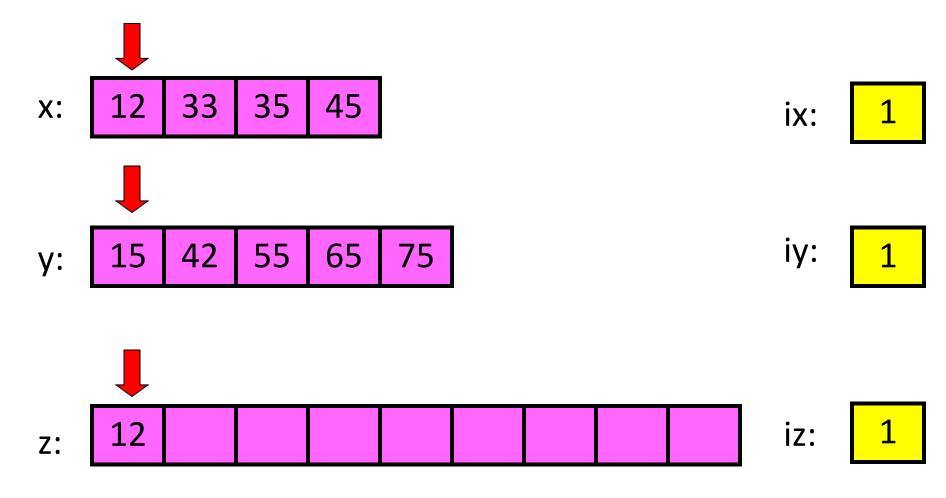
```
15 42 55 65 75
```


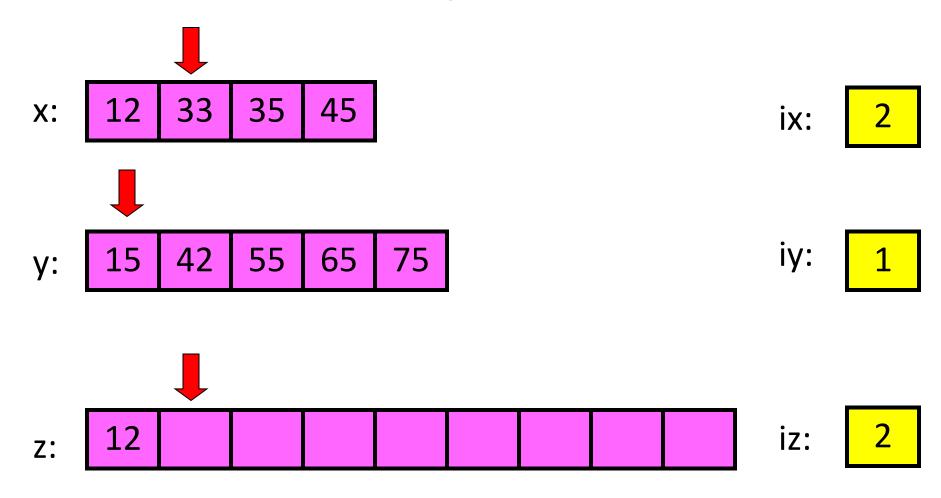
Merge

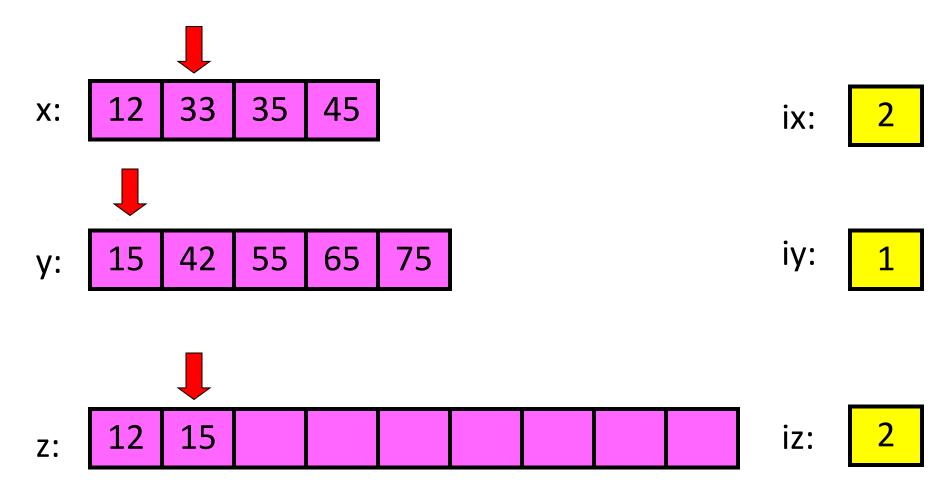
ix < = 4 and iy < = 5: x(ix) < = y(iy) ???

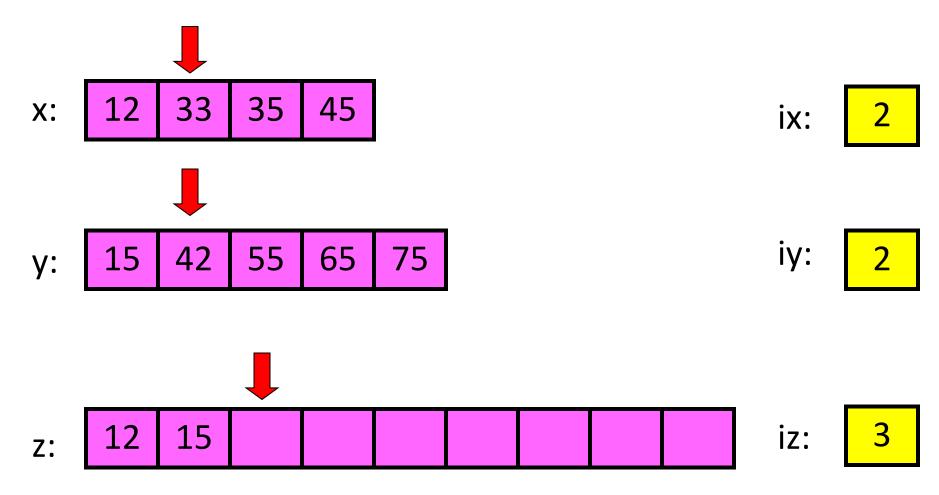
ix <= 4 and iy <= 5: x(ix) <= y(iy) YES

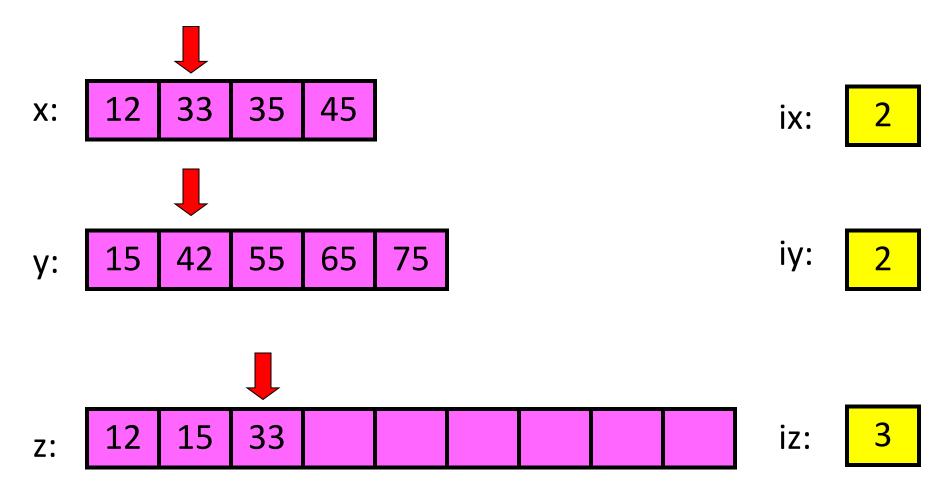
$$ix < = 4$$
 and $iy < = 5$: $x(ix) < = y(iy)$???

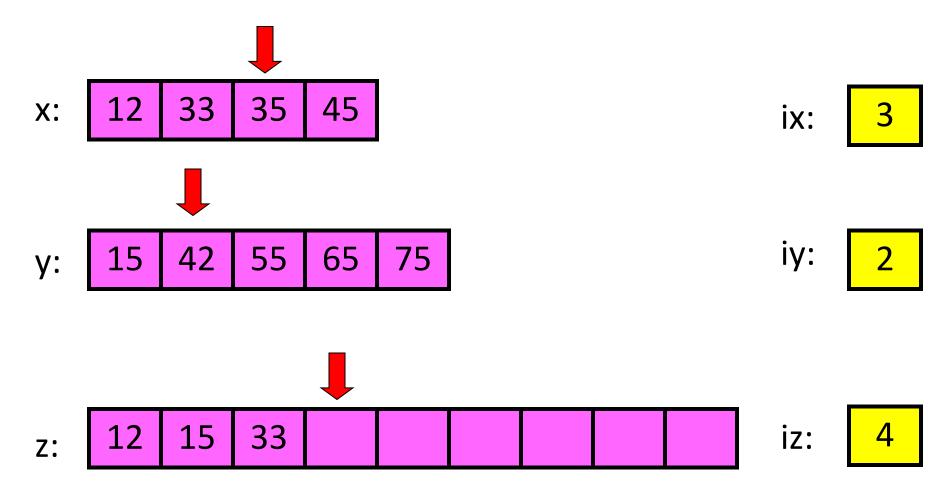
ix <= 4 and iy <= 5: x(ix) <= y(iy) NO

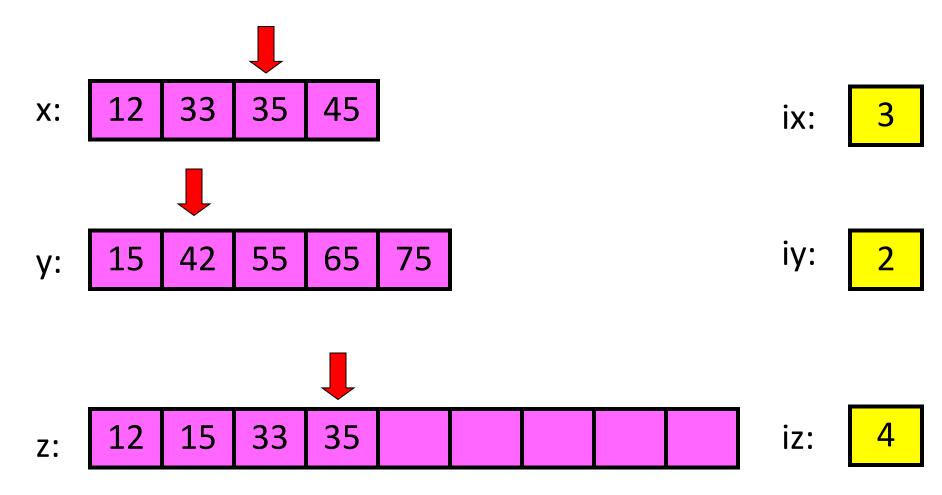
$$ix < = 4$$
 and $iy < = 5$: $x(ix) < = y(iy)$???

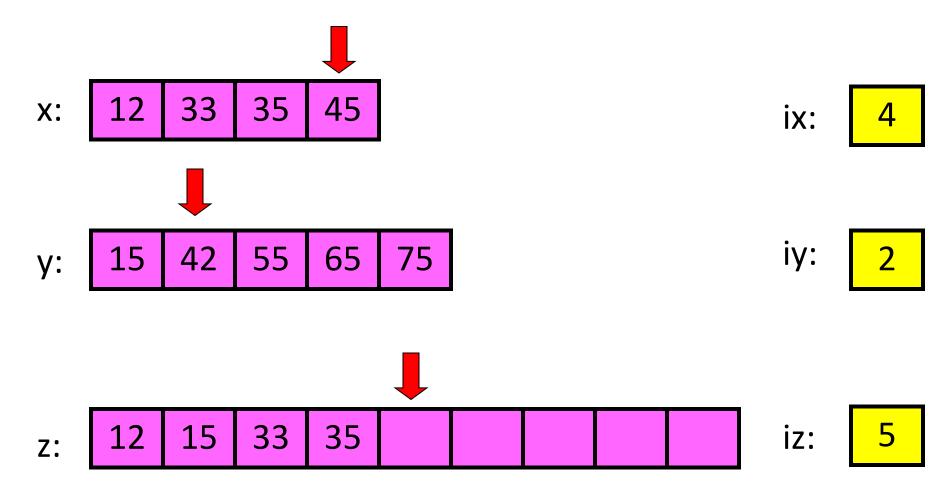
ix <= 4 and iy <= 5: x(ix) <= y(iy) YES

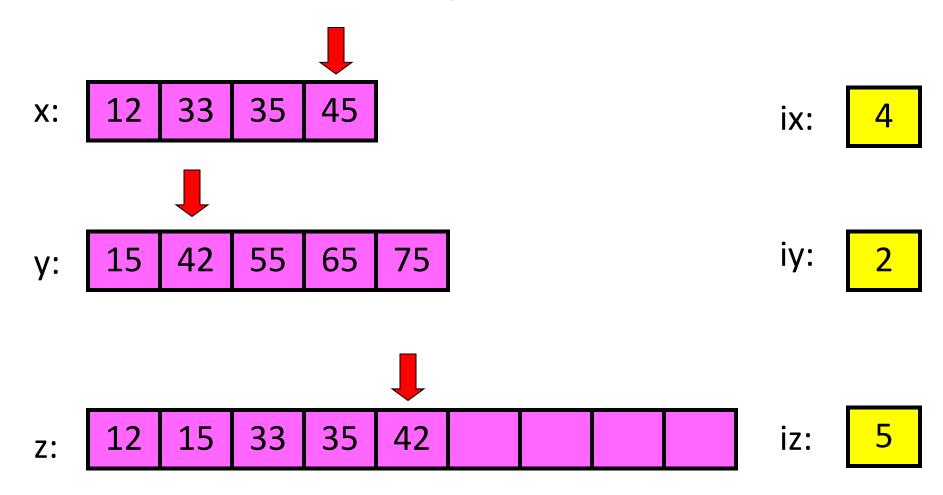
$$ix < = 4$$
 and $iy < = 5$: $x(ix) < = y(iy)$???

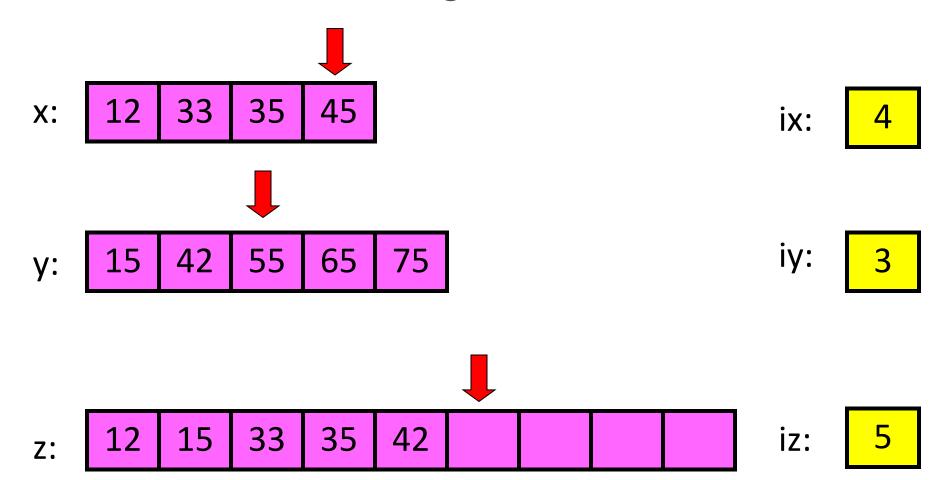
ix <= 4 and iy <= 5: x(ix) <= y(iy) YES

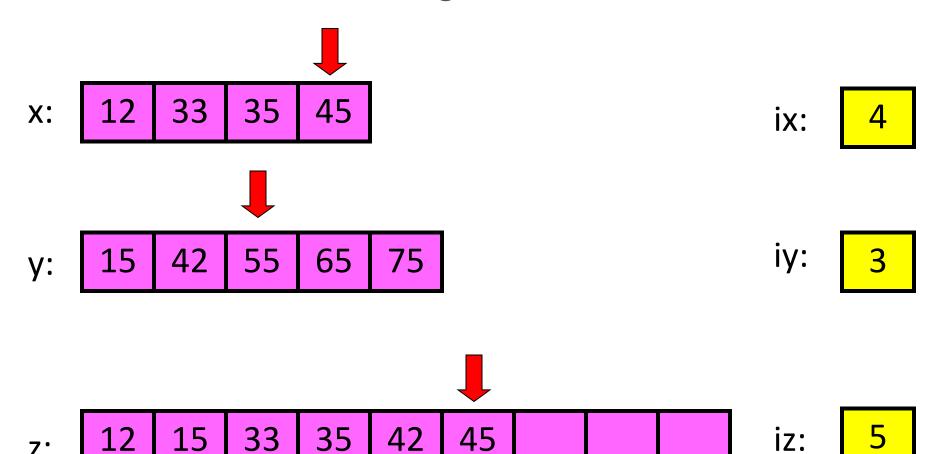
ix < = 4 and iy < = 5: x(ix) < = y(iy) ???

$$ix <= 4$$
 and $iy <= 5$: $x(ix) <= y(iy)$ NO

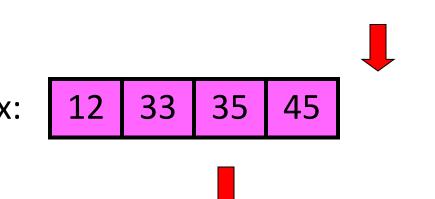

$$ix < = 4$$
 and $iy < = 5$: $x(ix) < = y(iy)$???

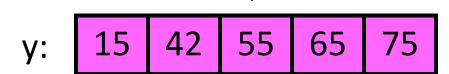

$$ix <= 4$$
 and $iy <= 5$: $x(ix) <= y(iy)$ YES

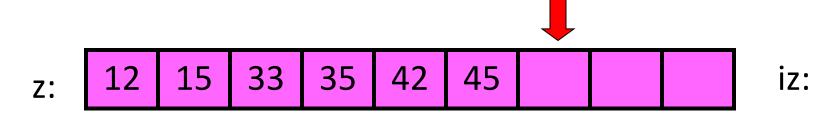

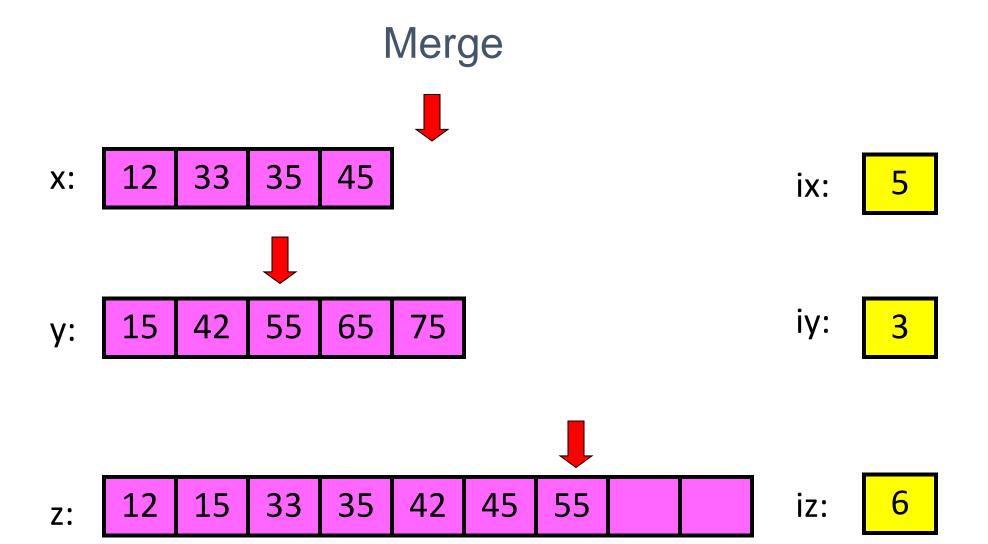

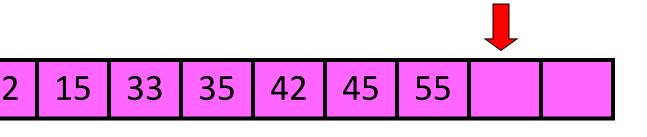

ix > 4: take y(iy)

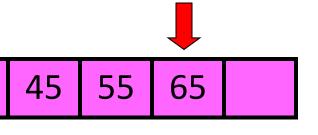

iz: 8

x: | 12 | 33 | 35 | 45

ix: 5

ı: | 15 | 42 | 55 | 65 | 75

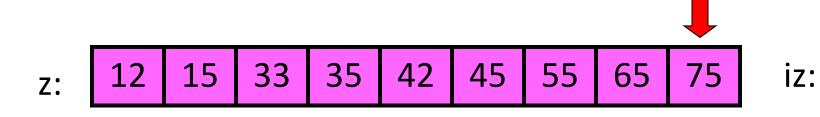
iy: 5

iz:

3. Thuật toán MergeSort

- Thuật toán sắp xếp trộn mergesort
- Input: a[l..r]
- Ouput: a[l..r] đã được sắp xếp
 - 1. if(l>=r) return ;
 - 2. t=(l+r)/2
 - 3. mergesort(l,t);
 - 4. mergesort(t+1,r);
 - 5. merge(a[l..t],a[t+1..r);

3. Thuật toán MergeSort

- Thuật toán sắp xếp trộn mergesort
- Input: a[l..r]
- Ouput: a[l..r] đã được sắp xếp
 - 1. if(l>=r) return;
 - 2. t=(l+r)/2
 - 3. mergesort(l,t);
 - 4. mergesort(t+1,r);
 - 5. merge(a[l..t],a[t+1..r);

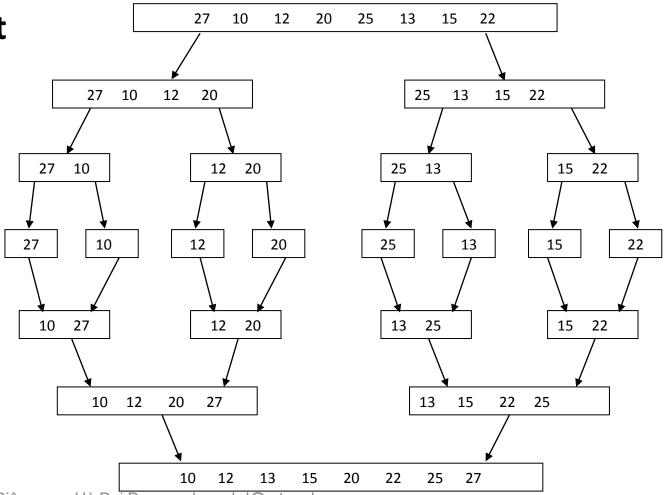
0	1	2	3	4	5	6
3	1	7	8	2	6	9
3	1	7	8	2	6	9
3	1	7	8	2	6	9
1	3	7	8	2	6	9
1	3	7	8	2	6	9
1	2	3	6	7	8	9

3. Thuật toán MergeSort

- Đánh giá độ phức tạp
- Số phép so sánh: n*log(n)
- Số phép gáp: 2*n*log(n)
- Số phép gán chỉ số: 2*n
- Độ phức tạp phép toán: O(nlog(n))

3. Thuật toán MergeSort

• Ví dụ

Biên soạn: Hà Đại Dương, duonghd@mta.edu.vn

- Phát biểu bài toán: Cho mảng gồm n phần tử A[1..n], sắp xếp mảng A theo thứ tự tăng dần.
- Ý tưởng:
 - Cho một dãy, chọn một phần tử ở giữa, chia đoạn thành 2 phần
 - Chuyển các phần tử nhỏ, hoặc bằng đến trước, các phần tử lớn hơn về sau
 - Sẽ được nửa đầu bé hơn nửa sau
 - Lặp lại việc chuyển đổi cho các phần tử nửa đầu, và nửa sau đến lúc số phần tử là 1

- Phát biểu bài toán: Cho mảng gồm n phần tử A[1..n], sắp xếp mảng A theo thứ tự tăng dần.
- Ý tưởng:
 - Thuật toán ban đầu là chia: cố gắng chia thành hai đoạn khác nhau
 - Trị: thực hiện các thuật toán sắp xếp trên các đoạn con
 - Thực hiện kết hợp: thuật toán tự kết hợp kết quả

- Phân đoạn (chia):
 - Chọn một phần tử chốt x (đầu tiên)
 - Duyệt từ vị trí tiếp theo sang phải tìm vị trí phần tử đầu tiên >= x, i
 - Duyệt từ phải sang trái, tìm vị trí phần tử đầu tiên <x, j
 - Nếu i<j thì hoán đổi vị trí
 - Tiếp tục đến lúc j<i

- Thuật toán: partition
- Input: A[l..r], l,r: đoạn cần phân chia
- Ouput: A[l..r], i chỉ số phân chia
 - 1. X=a[l]
 - 2. i=l+1;
 - 3. j=r;
 - 4. While (i<j)
 - a. While (i<j && a[i]<x) i++
 - b. While (j>=i && a[j]>=x) j -
 - c. If(i<j) swap(a[i],a[j])
 - 5. Swap(a[l],a[j])
 - 6. Return j;

4. Thuật toán QuickSort

- Thuật toán: partition
- Input: A[l..r], l,r: đoạn cần phân chia
- Ouput: A[l..r], i chỉ số phân chia
 - 1. X=a[l]
 - 2. i=l+1;
 - 3. j=r;
 - 4. While (i<j)
 - a. While (i<j && a[i]<x) i++
 - b. While (j>=i && a[j]>=x) j—
 - c. If(i<j) swap(a[i],a[j])
 - 5. Swap(a[l],a[j])
 - 6. Return j;

i	j	0	1	2	3	4	5	6
2	4	3	1	7	8	2	6	9
3	2	3	1	2	8	7	6	9
KQ		2	1	3	8	7	6	9

Biên soan: Hà Đại Dương, duonghd@mta.edu.vn

- Thuật toán: quicksort
- Input: A[l..r]: đoạn cần sắp xếp
- Ouput: A[l..r] đã sắp xếp
 - If(l>=r) return;
 - 2. i=partition(A,l,r)
 - 3. quicksort(A,l,i-1)
 - 4. quicksort(A,i+1,r)

4. Thuật toán QuickSort

- Thuật toán: quicksort
- Input: A[l..r]: đoạn cần sắp xếp
- Ouput: A[l..r] đã sắp xếp
 - 1. If(l>=r) return;
 - 2. i=partition(A,l,r)
 - 3. quicksort(A,l,i-1)
 - 4. quicksort(A,i+1,r)

Α	0	1	2	3	4	5	6
	3	1	7	8	2	6	9
Part	3	1	2	8	7	6	9
	2	1	3	8	7	6	9
Part	2	1		8	7	6	9
	1	2		6	7	8	9
Part	1			6	7		9
				6	7		
					7		
	1	2	3	6	7	8	9

Biên soan: Hà Đai Dương, duonghd@mta.edu.vn

- Đánh giá độ phức tạp
 - Số phép toán gán giá trị: 3 * n/2 * h
 - Số phép toán so sánh: n*h
 - Số phép toán gán chỉ số: n*h
- Trường hợp xấu nhất: h=n
- Trường hợp trung bình: h = log(n)
- Độ phức tạp trường hợp xấu nhất: O(n²)
- Độ phức tạp trường hợp trung bình: O(nlog(n))

IV. Bài tập

Cho mảng A={3, 5, 8, 9, 4, 2, 7, 5, 3,9,8}

- 1. Thực hiện từng bước thuật toán MIN, MAX với mảng A.
- 2. Thực hiện thuật toán QuickSort và thể hiện kết quả từng bước với mảng A.
- 3. Thực hiện từng bước thuật toán tìm kiếm nhị phân các giá trị x=5, 6, 7 với mảng đã sắp xếp ở bài 2.
- 4. Thực hiện thuật toán MergeSort và thể hiện kết quả từng bước với mảng A.
- 5. Cài đặt thuật toán tìm kiếm nhị phân, đánh giá bằng thực nghiệm và so sánh với lý thuyết.
- 6. Cài đặt thuật toán MIN-MAX, đánh giá bằng thực nghiệm và so sánh với lý thuyết.
- 7. Cài đặt chương trình QuickSort, đánh giá bằng thực nghiệm và so sánh với lý thuyết.
- 8. Cài đặt chương trình MergeSort, đánh giá bằng thực nghiệm và so sánh với lý thuyết.
- 9. Thử nghiệm QuickSort và MergeSort trên cùng các bộ dữ liệu, so sánh thời gian thực hiện các thuật toán đó.

NỘI DUNG BÀI HỌC

- I. Giới thiệu
- II. Lược đồ chung
- III. Bài toán áp dụng
- IV. Bài tập